

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA

2015 M. BALANDŽIO 1 D. – 2015 M. BALANDŽIO 30 D.

**APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS**

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
6. SOCIALINĖ APSAUGA	4
<i>Dėl administracinio akto, kuriuo nustatoma nedarbo išmokos permoka, statuso.....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl iš Vaikų išlaikymo fondo išmokėtų išmokų išieškojimo.....</i>	<i>5</i>
8. MOKESČIŲ SUMOKĖJIMAS, GRAŽINIMAS IR IŠIEŠKOJIMAS.....	6
<i>Dėl įmonės pareigos skaičiuoti ir mokėti PVM už pardavimo sandorius, įvykdytus po teismo nutarties šią įmonę pripažinti bankrutavusia ir likviduojama, bei mokesčių administratoriaus teisės priverstinai ne ginčo tvarka šias PVM sumas išieškoti.....</i>	<i>6</i>
9. MOKESTINIAI GINČAI	7
<i>Dėl akcizų lengvatos taikymo energiniams produktams, kai lengvatos taikymas yra siejamas su šių produktų žymėjimu, tačiau nėra nustatyta jų žymėjimo tvarka.....</i>	<i>7</i>
12. REGISTRAI.....	8
<i>Dėl kadastro duomenų bylos, kaip nekilnojamojo daikto kadastro duomenų įrašymo ar pakeitimo pagrindo, vertinimo .....</i>	<i>8</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATSIKADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	8
<i>Dėl Muitinės departamento veiksmų vertinimo, sprendžiant konfiskuotos transporto priemonės grąžinimo klausimus.....</i>	<i>8</i>
<i>Dėl savaitinio darbo laiko ir kasmetinių atostogų trukmių pakeitimų, taikomų sveikatos priežiūros specialistams.....</i>	<i>9</i>
17. BYLOS DĖL NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO	10
<i>Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-473 patvirtinto Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo 25.3 punkto, nustačiusio vieną iš bedarbio statuso netekimo pagrindų, teisėtumo.....</i>	<i>10</i>
<i>Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. 1V-299 patvirtinto Specializuotosios medicininės ekspertizės organizavimo ir atlikimo tvarkos aprašo 46 punkto teisėtumo</i>	<i>11</i>
<i>Dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 11 d. sprendimu Nr. 1-1581 patvirtinto Socialinės pašalpos ir būsto šildymo išlaidų, išlaidų geriamajam vandeniui ir išlaidų karštam vandeniui kompensacijų nepasiturintiems gyventojams Vilniaus miesto savivaldybėje skyrimo ir teikimo tvarkos aprašo dalies teisėtumo.....</i>	<i>12</i>
18. BYLOS DĖL VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS SPRENDIMŲ AR NEVEIKIMO.....	13
<i>Dėl rinkimų į savivaldybės tarybos narius rezultatų pripažinimo negaliojančiais .....</i>	<i>13</i>
<i>Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos teisės atšaukti kandidatų sąrašo paskelbimą ar panaikinti kandidato registravimą po rinkimų dienos .....</i>	<i>14</i>
21. BYLOS DĖL BAUSMIŲ VYKDYMO IR KARDOMOJO SUĖMIMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	14
<i>Dėl nuteistųjų ir suimtųjų teisės gauti išmoką bei pašalpą.....</i>	<i>14</i>
30. BYLOS DĖL VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SUBJEKTŲ SPRENDIMŲ MOKSLO IR ŠVIETIMO SRITYJE.....	15
<i>Dėl sąlygų, lemiančių aukštosios mokyklos veiklos teigiamą ar neigiamą įvertinimą.....</i>	<i>15</i>
<i>Dėl būtinybės tirti dėl neefektyvaus valdymo kilusius neigiamus padarinius atliekant aukštosios mokyklos išorinį veiklos vertinimą .....</i>	<i>15</i>
33. BYLOS, SUSIJUSIOS SU NACIONALINIŲ, ES IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINE PARAMA.....	16

<i>Dėl įmonės restruktūrizavimo prilyginimo Viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1 punkto nurodytoms sąlygoms, ribojančioms tiekėjų dalyvavimą viešajame pirkime .....</i>	<i>16</i>
<i>Dėl negalėjimo remtis objektyvių aplinkybių sąlygotu rangos sutarties termino pratęsimu, kaip pagrindu paramai sumažinti .....</i>	<i>17</i>
<i>Dėl gero administravimo (atsakingo valdymo) ir objektyvumo principų taikymo, administruojant paramą</i>	<i>18</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	19
59. TEISMO IŠLAIDOS.....	19
<i>Dėl bylinėjimosi išlaidų, valstybės naudai priteistinių iš valstybės .....</i>	<i>19</i>
<i>Dėl atsisakymo nuo prašymo priteisti bylinėjimosi išlaidas.....</i>	<i>19</i>
79. APELIACINIS PROCESAS	20
<i>Dėl teisės atskiruoju skundu skusti individualioje byloje priimtą pirmosios instancijos teismo nutartį, kuria buvo atsisakyta pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą .....</i>	<i>20</i>

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų ir Specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti skaitytojus. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2008 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 13P-50-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

6. Socialinė apsauga

6.4. Bylos dėl valstybinio socialinio draudimo pašalpų

6.4.3. Bedarbio pašalpa (išmoka)

Dėl administracinio akto, kuriuo nustatoma nedarbo išmokos permoka, statuso

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – ir VSDFV) teritorinio skyriaus sprendimą, kuriuo nustatyta pareiškėjui išmokėtos nedarbo išmokos permoka, (toliau – ir ginčo sprendimas) ir priteisti 10 000 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Pirmosios instancijos teismas bylos dalį dėl reikalavimo panaikinti ginčo sprendimą nutraukė vadovaudamasis ABTĮ 101 straipsnio 1 punktu (byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai, išskyrus atvejus, kai byla teisinga bendrosios kompetencijos teismui).

Šiomis aplinkybėmis LVAT teisėjų kolegija visų pirma pažymėjo, kad ginčo administraciniame akte Fondo valdybos teritorinis skyrius konstatavo tik nedarbo draudimo išmokos permokos faktą, tačiau nė vienam subjektui (nei šios išmokos gavėjui, nei kitam subjektui) nenustatė jokių pareigų ir nesuteikė jokių teisių. Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos atliktu bylos aplinkybių ir pateiktų įrodymų vertinimu, kad šiame sprendime pareiškėjo atžvilgiu nebuvo jokių viešojo administravimo subjekto patvarkymų ir šis aktas nenustato, nepakeičia ir nepanaikina jokių pareiškėjo teisių ar pareigų, t. y. nesukelia jam jokių teisinių pasekmių.

Anot LVAT teisėjų kolegijos, ginčo sprendimo priskirtinumą procedūriniam dokumentui patvirtina Valstybinio socialinio draudimo įstatymo (bylai aktuali 2012 m. gruodžio 20 d. įstatymo Nr. XII-88 redakcija) nuostatos. Pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo (toliau – ir VSDĮ) 18 straipsnį, kuris nustato atsakomybę už Fondui padarytą žalą, juridiniai arba fiziniai asmenys, dėl kurių kaltės Fondo administravimo įstaigos neteisėtai išmokėjo apdraustiesiems asmenims tam tikras išmokas, arba kurių neteisėtai (kaltais) veiksmais buvo padaryta kitokia turtinė žala Fondui, privalo tą žalą atlyginti įstatymų nustatyta tvarka (VSDĮ 18 str. 1 d.). Be to, Valstybinio socialinio draudimo įstatymas nustato, kad jeigu socialinio draudimo išmokos neteisėtai išmokėtos dėl jų gavėjų kaltės, susidariusi permoka Fondo valdybos teritorinio skyriaus direktoriaus sprendimu išieškoma iš bet kurios gavėjo gaunamos socialinio draudimo išmokos, mokamos iš Fondo lėšų (VSDĮ 18 str. 2 d., 36 str. 6 d.). Taigi įstatymu yra aiškiai nustatyta, kad socialinio draudimo išmokų permokos gali būti išieškomos pagal Fondo valdybos teritorinių skyrių direktorių ar jų pavaduotojų sprendimus būtent dėl permokos išieškojimo, o išieškojimas nukreipiamas į kaltus dėl žalos Fondo biudžetui susidarymo juridinius arba fizinius asmenis, o permokos iš jų gavėjų gali būti išieškotos tik tais atvejais, jei jos susidarė dėl gavėjų kaltės.

Bylos proceso dalyviai nepateikė įrodymų, kad VSDFV teritorinis skyrius, atsižvelgdamas į procedūrinį ginčo sprendimą, yra priėmęs kokį nors administracinį aktą, dėl kurio pareiškėjui kilo kokios nors teisinės pasekmės, susijusios su aplinkybe, kad jis ginčo laikotarpiu gavo nedarbo socialinio draudimo išmoką. Taigi byloje nebuvo duomenų, kad atsakovas procedūrinio ginčo sprendimo pagrindu yra priėmęs pareiškėjui teises pasekmes sukeltą administracinį aktą, dėl kurio pagrįstumo ir teisėtumo patikrinimo teisme galėtų būti reiškiamas savarankiškas reikalavimas, o teismas, nagrinėdamas tokį reikalavimą, galėtų vertinti ir šioje byloje pareiškėjo ginčijamo procedūrinio akto galimą įtaką atitinkamo pareiškėjui teises pasekmes sukeltančio sprendimo pagrįstumui bei teisėtumui. Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjo prielaidos, kad VSDFV teritorinis skyrius, vadovaudamasis ginčo sprendimu, gali imtis veiksnių dėl permokos išieškojimo, nesuteikia pagrindo šį sprendimą vertinti kitaip nei jį vertino pirmosios instancijos teismas, t. y. kad šis dokumentas yra procedūrinis ir pareiškėjui nesukelia teisių pasekmių. Tai, kad minėtas dokumentas pavadintas sprendimu ir jame nurodyta jo apskundimo tvarka, nėra tos aplinkybės, kurios galėtų turėti įtakos teismo vertinimui, ar ginčo sprendimas turi įtakos pareiškėjo teisei padėčiai ir ar gali būti savarankiškas ginčo administraciniame teisme dalykas.

Nustatęs, kad atitinkamas aktas nenagrinėtinas administraciniame teisme būtent dėl to, kad jis yra procedūrinis dokumentas, kuris pareiškėjui nesukelia teisių pasekmių ir dėl to byla nutraukta (ABTĮ 101 str. 1 p.), teismas procesiniame sprendime dėl bylos nutraukimo nevertina tokio procedūrinio dokumento teisėtumo ir pagrįstumo. Teismas gali nagrinėti procedūrinių dokumentų, kurie nėra savarankiškas ginčo

administraciniame teisme dalykas, teisėtumą ir pagrįstumą bei jų galimą įtaką galutinio sprendimo pagrįstumui bei teisėtumui tuo atveju, jei asmuo skundžia teismui galutinį administracinį aktą, priimtą to procedūrinio dokumento pagrindu.

Teisėjų kolegija, remdamasi Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 18 ir 36 straipsnių nuostatomis, taip pat pažymėjo, kad Fondo valdybos teritorinio skyriaus procedūrinis dokumentas, kuriame fiksuojama atitinkamos socialinio draudimo išmokos permoka, negali būti tapatinamas su Fondo valdybos teritorinio skyriaus direktoriaus ar jo pavaduotojo sprendimu, t. y. individualiu administraciniu aktu dėl permokos išieškojimo, kurio turiniui, be kita ko, keliami ir Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimai.

Įvertinęs šias aplinkybes, LVAT konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, nutraukdamas bylos dalį pagal ABTĮ 101 straipsnio 1 punktą dėl pareiškėjo reikalavimo panaikinti VSDFV teritorinio skyriaus ginčo sprendimą, priėmė pagrįstą ir teisėtą sprendimą.

Pasisakydama dėl reikalavimo atlyginti tariamai patirtą žalą, teisėjų kolegija pažymėjo, jog atsižvelgiant į tai, kad ginčo sprendimas priimtas viešojo administravimo subjekto, turinčio įgaliojimus administruoti nedarbo draudimo išmokas, tačiau jis, kaip jau buvo minėta, yra tik procedūrinis aktas, nesukeliantis pareiškėjui teisinių pasekmių, jis nagrinėjamos bylos aplinkybių kontekste negali būti traktuojamas kaip neteisėtas valdžios institucijos aktas CK 6.271 straipsnio prasme.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas.

2015 m. balandžio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-797-146/2015

Procesinio sprendimo kategorija 6.6; 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

6.6. Bylos dėl išmokų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų

6.6.2. Pašalpos ir kitos išmokos

Dėl iš Vaikų išlaikymo fondo išmokėtų išmokų išieškojimo

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Vaikų išlaikymo fondo administracijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo administracija, atsakovas) direktoriaus sprendimą, kuriuo nuspręsta iš jo, kaip skolininko, išieškoti iš Vaikų išlaikymo fondo išmokėtas išmokas. Pareiškėjas nurodė, kad iš tiesų vaiką išlaikė, tačiau jo vaiko motina, nepaisydama to, kad ji žinojo apie nepilnamečių dukrai pareiškėjo teikiamą paramą, 2008 metais kreipėsi į Fondo administraciją ir nuo tada papildomai gaudavo po 165 Lt per mėnesį.

Atsakovas Vaikų išlaikymo fondo administracija savo ruožtu teigė, kad, pagal galiojantį teisinį reguliavimą, Fondo administracija turi teisę išieškoti nepagrįstai išmokėtų išmokų sumas iš asmens, kalto dėl nepagrįsto išmokų išmokėjimo, t. y. tiek iš skolininko, tiek iš pareiškėjo. Išmokų iš Vaikų išlaikymo fondo mokėjimas buvo nutrauktas nuo 2012 m. rugsėjo 1 d., po to, kai vaiko motina informavo apie dukters vardu atidarytą banko sąskaitą, į kurią pareiškėjas pervedė 300 Lt sumą. Kitų duomenų apie išlaikymo nepilnamečiam vaikui teikimą Fondo administracijai nebuvo pateikta, todėl buvo priimtas ginčijamas sprendimas dėl išmokėtų sumų ir 5 procentų metinių palūkanų išieškojimo iš skolininko.

Šiomis aplinkybėmis teisėjų kolegija vertino, jog ginčo teisinei situacijai yra aktualus Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 ir 12 straipsnių taikymas. Įvertinusi minėtas teisės aktų nuostatas, teisėjų kolegija konstatavo, kad Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis, numatanti Fondo administratoriaus teisę reikalauti, kad skolininkas grąžintų išmokėtas Fondo išmokas, laikytina bendrąja norma, nes, perėmusi skolininko pareigą mokėti teismo sprendimu priteistą arba teismo patvirtintą vaiko (vaikų) išlaikymo sutartimi nustatytą išlaikymą, kartu valstybė įgyja teisę reikalauti, kad asmenys, privalantys išlaikyti vaiką, sugrąžintų valstybei jos išmokėtas vaiko išlaikymo lėšas. Tuo metu Įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje yra numatytas specialus atvejis, kai Fondo administratorius išmokėtas sumas gali išieškoti ne iš skolininko, tačiau iš asmens, kurio prašymu buvo mokamos Fondo išmokos, jeigu šis pateikė klaidingą informaciją arba nepranešė Fondo administratoriui apie aplinkybių, nurodytų šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje, atsiradimą. Taigi, bylą nagrinėjusios teisėjų kolegijos vertinimu, Fondo administratorius, gavęs informaciją, jog galbūt išlaikymas nepilnamečiam asmeniui buvo teikiamas, turėtų pirmiausia patikrinti, ar nėra aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą taikyti Įstatymo 12 straipsnį, ir tik nesant minėtų aplinkybių taikyti bendrąją normą, numatytą Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje.

Iš nagrinėjamos bylos aplinkybių buvo matyti, kad nors 2012 m. rugsėjo 26 d. gautas pareiškėjo vaiko motinos pranešimas, jog skolininkas pradėjo teikti išlaikymą, priimant ginčijamą sprendimą buvo vadovautasi tik Įstatymo 11 straipsnio nuostatomis, tačiau neįvertinta, ar nebuvo pagrindo taikyti Įstatymo 12 straipsnį. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad šiomis aplinkybėmis Fondo administracija turėjo aiškintis, ar pareiškėjo vaiko mama negavo dvigubų išlaikymo lėšų už tą patį laikotarpį, nes tada Fondo administracija turėtų nepagrįstai išmokėtas išmokas išieškoti iš jos, o ne iš pareiškėjo. Taigi tik išsiaiškinęs, ar dėl išmokų skyrimo kreipęsis asmuo nepažeidė pareigos informuoti Fondo administraciją apie aplinkybių pasikeitimą ir ar nėra pagrindo išieškoti išmokėtų išmokų iš jos pagal Įstatymo 12 straipsnį, atsakovas galėjo priimti ginčijamą sprendimą.

Pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, kuria Vaikų išlaikymo fondo administracijos direktoriaus sprendimas dėl iš Vaikų išlaikymo fondo išmokėtų išmokų išieškojimo iš skolininko panaikintas, palikta nepakeista.

2015 m. balandžio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-430-602/2015

Procesinio sprendimo kategorijos 6.6.2; 6.8

[Prieiga internete](#)

8. Mokesčių sumokėjimas, grąžinimas ir išieškojimas

8.2. Kiti su mokesčių sumokėjimu, grąžinimu ir išieškojimu susiję klausimai

Dėl įmonės pareigos skaičiuoti ir mokėti PVM už pardavimo sandorius, įvykdytus po teismo nutarties šią įmonę pripažinti bankrutavusia ir likviduojama, bei mokesčių administratoriaus teisės priverstinai ne ginčo tvarka šias PVM sumas išieškoti

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas skundas dėl mokesčių administratoriaus sprendimo, kuriuo buvo nuspręsta (1) priverstinai ne ginčo tvarka iš pareiškėjo turto išieškoti 257 577 Lt nesumokėtų mokesčių ir susijusių sumų bei (2) taikyti mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdą – nurodymą kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaigai nutraukti pinigų išdavimą ir pervedimą iš pareiškėjo sąskaitos (sąskaitų). Ginčo sprendimas buvo priimtas dėl mokestinių nepriemokų, susidariusių pareiškėjui neįvykdžius 2013 m. vasario 25 d., 2013 m. kovo 20 d. ir 2013 m. birželio 6 d. pateiktose pridėtinės vertės mokesčio (toliau – ir PVM) deklaracijose jo deklaruotų mokestinių prievolių už 2012 m. gruodžio ir 2013 m. sausio mėnesiais buvusius mokestinius laikotarpius. Byloje buvę duomenys taip pat patvirtino, kad 2012 m. vasario 27 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas nutarė pripažinti pareiškėją bankrutavusiu ir likviduojamu dėl bankroto. Mokestinė prievolė (PVM nepriemoka) atsirado dėl to, kad pareiškėjo bankroto administratorius bankroto procese po minėtos teismo nutarties pardavinėjo pareiškėjui priklausantį nekilnojamąjį turtą – butus. Kadangi ginčo mokestinės prievolės atsirado mokestiniais laikotarpiais, buvusiais po šios teismo nutarties priėmimo, apžvelgiamoje administracinėje byloje buvo vertinama, ar minėta Vilniaus apygardos teismo nutartimi pasikeistas pareiškėjo statusas nepaneigė atsakovo (mokesčių administratoriaus) Mokesčių administravimo įstatyme numatytos teisės priverstinai ne ginčo tvarka išieškoti (pareiškėjo) deklaruotą ir nesumokėtą PVM.

Įmonių bankroto įstatymo 10 straipsnio 7 dalies 5 punkte buvo numatyta (redakcija galiojusi pardavimo sandorių sudarymo metu, t. y. laikotarpiu nuo 2012 m. gruodžio 13 d. iki 2013 m. liepos 23 d.), kad įmonė turi teisę verstis ūkine komercine veikla, jeigu ji mažina dėl bankroto patiriamus kreditorių nuostolius, ir iš šios veiklos gautas pajamas naudoti su šia veikla susijusioms išlaidoms. Jeigu dėl įmonės ūkinės komercinės veiklos atsiranda mokesčių ir kitų privalomųjų įmokų įstatymuose numatytų apmokestinamų objektų, įmonė mokesčius ir kitas privalomas įmokas moka vadovaudamasi įstatymais.

Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad minėtoje nuostatoje minima ūkine komercinė veikla – ir prekių (paslaugų) pirkimas ar pardavimas, išskyrus numatytas išimtis fiziniams asmenims. Vadinasi, pardavus ginčo butus, įvyko prekių pardavimas, patenkantis ir į ekonominės veiklos sąvoką, apibrėžtą Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte, kas, kartu su kitais šio įstatymo straipsniais, suponavo prekių apmokestinimą PVM. Be to, kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, tai, jog sandoriai įvykdyti po minėtos Vilniaus apygardos teismo 2012 m. vasario 27 d. nutarties dėl pripažinimo pareiškėją bankrutavusiu ir likviduojamu dėl bankroto, pagal tuo metu galiojusį teisinį reguliavimą bei turimas faktines aplinkybes dėl butų pardavimo laiko, teisinės reikšmės neturi. Butų pardavimas – mokesčių

įstatymų prasme – ekonominė veikla, kuriai šiuo atveju taikytinas Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas apskaičiuojant PVM. Realizuotas laisvas turto pardavimas (ne varžytinių būdu) nulėmė ir pareigą nuo to turto pardavimo sumokėti priklausančius mokesčius – ginčo PVM, o jų nesumokėjus – mokesčių administratoriui juos išieškoti priverstine tvarka.

2015 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1417-556/2015

Procesinio sprendimo kategorija 8.1.6

[Prieiga internete](#)

9. Mokestiniai ginčai

9.4. Akcizai

9.4.3. Prievolės mokėti akcizus atsiradimas

Dėl akcizų lengvatos taikymo energiniams produktams, kai lengvatos taikymas yra siejamas su šių produktų žymėjimu, tačiau nėra nustatyta jų žymėjimo tvarka

Apžvelgiamoje byloje ginčas iš esmės buvo kilęs dėl pareiškėjo 2012 m. kovo ir gegužės mėnesiais importuoto šildymui skirto kuro apmokestinimo akcizu. Esminė aplinkybė, dėl kurios pareiškėjui buvo apskaičiuoti papildomi mokesčiai ir su jais susijusios sumos buvo ta, kad ginčo kuras nebuvo pažymėtas.

Akcizų įstatymo 3 straipsnio 13 dalis apibrėžia, jog energiniai produktai – šio įstatymo 1 priede nurodyti produktai. Šio priedo 1 punkte numatyta, kad energetiniais produktais yra KN 2701, 2702, 2704-2715 pozicijose klasifikuojami produktai, išskyrus KN 2711 11 ir 2711 21 pozicijose klasifikuojamus produktus, jeigu jie nėra skirti naudoti arba nėra naudojami kaip variklių degalai. Byloje nebuvo ginčo, kad importuotos prekės priskirtinos produktams, kurie klasifikuojami KN 2707 pozicijose. Tačiau, kadangi ginčo energiniai produktai nebuvo nurodyti Akcizų įstatymo 37–39 straipsniuose, vadovaujantis to paties įstatymo 42 straipsniu, apmokestinimo tikslais jie turi būti priskirti ekvivalentiškiems produktams, vietoj kurių ar kaip šių produktų priedai jie gali būti ar yra parduodami arba naudojami pareiškėjas, deklaruodamas importuotus produktus nacionaliniu kodu X305, priskyrė juos šildymui skirtiems gazoliams (buitiniam krosnių kurui).

Akcizų įstatymo 37 straipsnio 1 dalis nustato bendrą gazoliams taikomą tarifą. Šio straipsnio 2 dalis numato lengvatinį tarifą šildymui skirtiems gazoliams (buitiniam krosnių kurui), pažymėtiems Akcizų įstatymo 44 straipsnyje nustatyta tvarka. Pastaroji įstatymo nuostata nustato, kad Vyriausybės ar jos įgalios institucijos nustatyta tvarka žymimi: 1) šildymui skirti energiniai produktai, kuriems taikomas šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nustatytas akcizų tarifas; 2) kiti energiniai produktai, kuriems taikomos akcizų lengvatos, Vyriausybės ar jos įgalios institucijos nustatytais atvejais.

Vyriausybė, įgyvendindama Akcizų įstatymo 44 straipsnio 1 dalies nuostatas, 2002 m. vasario 15 d. nutarimo Nr. 235 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo nuostatas“ įgaliojo Ūkio ministeriją patvirtinti kuro, kuriam taikomos akcizų lengvatos, žymėjimo tvarką. Ūkio ministro 2002 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. 193 patvirtintų Kuro, kuriam taikomos akcizų lengvatos, žymėjimo taisyklių 1 priedo 2.1 punktas (ūkio ministro 2005 m. vasario 2 d. įsakymo Nr. 4-51 redakcija) nustato, kad žymėtinas šildymui skirtas kuras apima produktus, klasifikuojamus pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą, kodais 2707.50.10, 2707.99.19, 2710.19.41, 2710.19.45, 2710.19.49, 2710.19.61, 2710.19.63, 2710.19.65, 3824.90.99. Taigi pareiškėjo importuotas šildymui skirtas kuras pagal šias taisykles nebuvo numatytas kaip žymėtinas kuras, nors apžvelgiamoje byloje muitinė apskaičiavo papildomą akcizą bei importo PVM ir su šiais mokesčiais susijusias sumas, motyvuodama tuo, kad minėtas pareiškėjo importuotas produktas nebuvo pažymėtas teisės aktų nustatyta tvarka.

Vertindama šias aplinkybes LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėjo importuota prekė, klasifikuota KN kodu 2707 99 99 00 subpozicijoje, nebuvo numatyta minėto ūkio ministro įsakymu patvirtintų taisyklių 1 priedo 2.1 punkte, kaip žymėtinas kuras, nors pagal anksčiau pateiktą energinių produktų vertinimą, importuota prekė, klasifikuota KN kodu 2707 99 99 00, privalėjo būti kuro, kuriam taikomos akcizų lengvatos, žymėjimo taisyklėse pripažinta kaip žymima. Tokią situaciją LVAT vertino kaip teisinio reguliavimo spragą, ribojančią pareiškėjo teisę į lengvatinį akcizą, numatytą Akcizų įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje. Byloje buvo įrodyta, jog pareiškėjas importavo prekę, kuriai taikytinas lengvatinis akcizo mokestis, numatytas Akcizų įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje. Dėl teisinio reguliavimo spragos pareiškėjas

negalėjo jos pažymėti, kadangi tokia tvarka nebuvo nustatyta, ir formaliai jis neteko teisės į lengvatą. Tačiau poįstatyminis aktas negali riboti teisės į lengvatą, nustatytą įstatymu. Teisinio tikrumo principas reikalauja, kad teisinių santykių subjektai būtų tikri dėl savo teisinės padėties ir jiems turi būti užtikrinta, jog jie gali pasiekti norimo rezultato, veikdami remdamiesi teisės normomis.

Šiomis aplinkybėmis LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad pareiškėjas, apskaičiuodamas importuoto kuro akcizą, pagrįstai taikė lengvatinį tarifą, nustatyta Akcizų įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje.

2015 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1465-442/2015

Procesinio sprendimo kategorija 9.4.1.3

[Prieiga internete](#)

12. Registrai

12.3. Bylos, kilusios iš nekilnojamo turto registro veiklos

12.3.1. Registratoriaus įgaliojimai, teisės ir pareigos

12.3.2. Daiktinių teisių įregistravimas

Dėl kadastro duomenų bylos, kaip nekilnojamojo daikto kadastro duomenų įrašymo ar pakeitimo pagrindo, vertinimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas, be kita ko, kilo dėl VĮ Registrų centro Šiaulių filialo sprendimo įrašyti kiemo aikštelę į Nekilnojamojo turto kadastrą bei sprendimo įregistruoti trečiojo suinteresuoto asmens nuosavybės teises į kiemo aikštelę. Pirmosios instancijos teismas panaikino ginčijamus sprendimus. Trečiasis suinteresuotas asmuo pateikė apeliacinį skundą, prašydamas panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir pareiškėjo skundą atmesti.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-998 redakcija) (toliau – ir NTKĮ) 12 straipsnio 1 dalį, atskiru Nekilnojamojo turto kadastro objektu formuojamo nekilnojamojo daikto kadastro duomenų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir jų pakeitimo dokumentai yra: 1) valstybės valdžios ar valdymo institucijos sprendimas; 2) teismo sprendimas, nutartis, nutarimas, nuosprendis; 3) rašytiniai sandoriai; 4) kitų valstybės kadastrų ir registrų dokumentai; 5) kiti įstatymų ir Vyriausybės nustatyti dokumentai. Pagal jo 2 dalį, kartu su dokumentais dėl nekilnojamojo daikto kadastro duomenų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ar jų pakeitimo, išskyrus atvejus, nurodytus šio straipsnio 3 dalyje, kadastro tvarkytojui turi būti pateikiamas prašymas įrašyti nekilnojamojo daikto kadastro duomenis į Nekilnojamojo turto kadastrą ir nekilnojamojo daikto kadastro duomenų byla. Taigi nekilnojamojo daikto kadastro duomenų bylos pateikimo būtinumas yra atskirai aptartas (nurodytas) šio straipsnio 2 dalyje, todėl tokios bylos pateikimas negali būti tapatinamas su dokumentų pateikimu aptariamo straipsnio 1 dalies taikymo prasme. Tai reiškia, kad prašomo įregistruoti Nekilnojamojo turto kadastru nekilnojamojo daikto kadastro duomenų bylos pateikimas teritoriniam kadastro tvarkytojui (atsakovui) negali būti prilyginamas nei vieno iš NTKĮ 12 straipsnio 1 dalyje išvardytų dokumentų reikšmei.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2015 m. balandžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-623-143/2015

Procesinio sprendimo kategorijos 12.3.1; 12.3.2

[Prieiga internete](#)

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3. Žala

Dėl Muitinės departamento veiksmų vertinimo, sprendžiant konfiskuotos transporto priemonės grąžinimo klausimus

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, be kita ko, prašydamas iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Muitinės departamento, priteisti turtinės ir neturtinės žalos atlyginimą. Pareiškėjo teigimu, žala jam buvo padaryta, kai įsiteisėjus teismų sprendimams, panaikinusiems papildomos sankcijos – automobilio konfiskavimo –

skyrimą, jis kreipėsi į Muitinės departamentą, prašydamas grąžinti konfiskuotą automobilį. Tačiau Muitinės departamentas pareikalavo iš pradžių apmokėti privataus ūkio subjekto uždarnosios akcinės bendrovės „Sauda“ patirtas automobilio saugojimo išlaidas.

Visų pirma teisėjų kolegija pažymėjo, kad byloje nėra sprendžiamas klausimas dėl pareiškėjo pareigos apmokėti automobilio transportavimo ir saugojimo išlaidas, tačiau tik tikrinama, ar Muitinės departamentas pagrįstai atsisakė grąžinti automobilį pareiškėjui, kol jis neapmokėjo minėtų išlaidų.

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad Prekių išdavimo (grąžinimo) iš centralizuoto F tipo muitinės sandėlio taisyklėse, reglamentuojančiose prekių, saugomų centralizuotame F tipo muitinės sandėlyje, išdavimo tvarką, nėra numatyta tokia saugomų prekių išdavimo sąlyga, kaip apmokėjimas už prekių transportavimą ir saugojimą. Pagal šiame teisės akte nustatytą tvarką, įsiteisėjus teismo sprendimui, kuriuo nuspręsta neskirti pareiškėjui teisės pažeidimo padarymo įrankio – automobilio – konfiskavimo, toks teismo sprendimas pateiktas vykdyti pagal kompetenciją Muitinės departamento Sulaukytų prekių administravimo skyriui. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokiu atveju Muitinės departamentas, atsižvelgiant į išdėstytą reguliavimą, neturėjo pagrindo reikalauti iš pareiškėjo apmokėjimo už transporto priemonės transportavimą ir saugojimą, kaip papildomos transporto priemonės grąžinimo sąlygos. Tiek Muitinės departamentas, tiek pirmosios instancijos teismas nepagrįstai rėmėsi Muitinės departamento ir trečiojo asmens sudaryta Paslaugų sutartimi, kuri negali nustatyti papildomų, teisės aktuose nenumatytų pareigų pareiškėjui, siekiančiam susigrąžinti transporto priemonę pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad šią išvadą darė vertindama tik Muitinės departamento veiksmų, grąžinant konfiskuotą transporto priemonę pareiškėjui, teisėtumą, tačiau ne pareiškėjo pareigą mokėti / nemokėti už transporto priemonės transportavimą ir saugojimą.

Išvadą dėl neturėjimo pagrindo reikalauti iš pareiškėjo apmokėjimo už transporto priemonės transportavimą ir saugojimą, kaip papildomos transporto priemonės grąžinimo sąlygos, teisėjų kolegija darė atsižvelgdama ir į tai, kad panašius teisinius santykius reglamentuojanti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (2007 m. lapkričio 22 d. redakcija; Žin., 2007, Nr. 128-5213) 33 straipsnio 6 dalies nuostata „Išlaidos turi būti atlygintos iki transporto priemonės paėmimo iš transporto priemonės stovėjimo aikštelės“ tiek, kiek ja nesudaryta galimybė susigrąžinti transporto priemonę adekvačiai užtikrinus prievolės atlyginti išlaidas įvykdymą, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. gruodžio 20 d. nutarimu pripažinta prieštaraujanti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 1, 2 dalims, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Apibendrinama tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija konstatavo, kad nagrinėjamu atveju Muitinės departamentas nepagrįstai reikalavo apmokėjimo už transporto priemonės transportavimą ir saugojimą ir tai laikytina neteisėtais veiksmais CK 6.246 straipsnio prasme. Įvertinus kitas civilinės atsakomybės sąlygas, pareiškėjui priteista turtinė žala, kuri pasireiškė ginčo laikotarpiu jo turėtomis išlaidomis už transporto priemonės transportavimą ir saugojimą. Pareiškėjui iš atsakovo Lietuvos valstybės, atstovaujamos Muitinės departamento, taip pat priteistas 50 Eur dydžio neturtinės žalos atlyginimas.

2015 m. balandžio 29 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-406-602/2015

Procesinio sprendimo kategorija 10.10; 15.2.3.1; 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

Dėl savaitinio darbo laiko ir kasmetinių atostogų trukmių pakeitimų, taikomų sveikatos priežiūros specialistams

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. balandžio 29 d. nutarimais Nr. 411 ir Nr. 412, pareiškėjų sudarytos darbo sutartys buvo pakeistos ir darbo laiko norma padidinta nuo 30 iki 38 valandų per savaitę, kasmetinių kalendorinių atostogų trukmė sumažinta nuo 42 iki 36 kalendorinių dienų. Pareiškėjų teigimu, Konstituciniam Teismui 2013 m. gegužės 9 d. nutarimu pripažinus teisės aktų nuostatas, kuriomis vadovaujantis jiems buvo apskaičiuojamas darbo užmokestis, prieštaraujančiomis Konstitucijos 94 straipsnio 2 punktui, konstituciniam teisinės valstybės principui, DK 145 straipsnio 2 daliai, 167 straipsniui, tuo (t. y. Konstitucijos taikymo požiūriu neteisėtu reguliavimu) jiems buvo padaryta žala. Žalą pareiškėjai prilygino nuo 2009 m. spalio 1 d. negautai darbo užmokesčio daliai, pripažįstant 30 valandų per savaitę viršijantį darbo laiką viršvalandiniu darbu, kurio apmokėjimas turtinės žalos atlyginimo būdu turi būti jiems priteistas iš atsakovo Lietuvos valstybės.

Atsižvelgdama į šiuos pareiškėjų argumentus, teisėjų kolegija pirmiausia pasisakė dėl paminėto Konstitucinio Teismo 2013 m. gegužės 9 d. nutarimo reikšmės nagrinėjamai bylai. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad šiame nutarime Konstitucinis Teismas visiškai neanalizavo klausimo dėl teikiančių sveikatos priežiūros paslaugas sveikatos priežiūros specialistų (ir kartu su jais dirbančių darbuotojų), kurie tiesiogiai aptarnauja pacientus, savaitinio darbo trukmės ir kasmetinių atostogų trukmės dydžių. Konstitucinio Teismo nagrinėjimo šioje byloje dalyku buvo tik tokių dydžių diferencijavimo, priklausomai nuo tam tikrų kategorijų darbuotojų darbe patiriamos skirtingos protinės, emocinės įtampos, klausimas. Išsprendęs būtent pastarąjį klausimą, Konstitucinis Teismas priėjo prie išvados (kuri yra atskleista aptariamo 2013 m. gegužės 9 d. nutarimo rezoliucinėje dalyje), kad paminėto diferencijavimo nebuvimas (t. y. teikiančių sveikatos priežiūros paslaugas sveikatos priežiūros specialistų (ir kartu su jais dirbančių darbuotojų), kurie tiesiogiai aptarnauja pacientus, savaitinio darbo trukmės ir kasmetinių atostogų trukmės dydžių suvienodinimas nepriklausomai nuo jų darbo sąlygų ypatumų) prieštarauja Konstitucijos 94 straipsnio 2 punktui, konstituciniam teisinės valstybės principui, DK 145 straipsnio 2 daliai, 167 straipsniui. Teisėjų kolegijos vertinimu, šioje administracinėje byloje nagrinėjamai situacijai tai reiškė, kad pareiškėjų kvestionuojamos pačios jų savaitinio darbo bei kasmetinių atostogų iki paminėto Konstitucinio Teismo 2013 m. gegužės 9 d. nutarimo buvusios trukmės (38 val. ir 36 kalendorinės dienos) šio Konstitucinio Teismo nutarimo taikymo prasme nebuvo pripažintos neatitinkančiomis Konstitucijos ir Darbo kodekso nuostatu. Todėl tokios (pareiškėjų kvestionuojamos) jų savaitinio darbo bei kasmetinių atostogų trukmės (nustatytos paminėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. balandžio 29 d. nutarimais Nr. 411 ir Nr. 412) negali būti pripažintos neteisėtomis Konstitucinio Teismo 2013 m. gegužės 9 d. nutarimo taikymo prasme, o tuo pačiu ir valstybės deliktinės atsakomybės instituto (CK 6.271 str.) taikymo prasme.

Pasisakydama dėl pareiškėjų tariamai pažeistų teisių lūkesčių byloje nagrinėjamoje situacijoje (kalbant apie paminėtų savaitinio darbo laiko trukmės padidinimą, palyginus su iki tol buvusia trukme, ir apie kasmetinių atostogų trukmės sumažinimą, palyginus su iki tol buvusia trukme), teisėjų kolegija iš esmės pritarė pirmosios instancijos teismo nurodytiems argumentams dėl valstybės valdžios institucijų pakankamai didelės pasirinkimo laisvės (diskrecijos), atsižvelgiant į tam tikras ekonomines ir kitas svarbias sąlygas, spręsti jų kompetencijai priskirtus klausimus dėl vienokių arba kitokių ekonominių ar socialinių rodiklių nustatymo. Šių argumentų kontekste teisėjų kolegija darė išvadą, kad paminėti savaitinio darbo laiko ir kasmetinių atostogų trukmių pakeitimai savaime negali būti teismo traktuojami kaip teismo ginamų asmens teisėtų lūkesčių pažeidimai.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo atmestas pareiškėjų reikalavimas atlyginti tariamai patirtą žalą, paliktas nepakeistas.

2015 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-521-143/2015

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.1; 16.5

[Prieiga internete](#)

17. Bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo

17.1. Centrinų valstybinių administravimo subjektų

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-473 patvirtinto Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo 25.3 punkto, nustačiusio vieną iš bedarbio statuso netekimo pagrindų, teisėtumo

Norminėje administracinėje byloje abejonės buvo iškeltos dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-473 patvirtinto Darbo rinkos stebėsenos sąlygų ir tvarkos aprašo (toliau – ir Aprašas) 25.3 punkto, nustačiusio vieną iš bedarbio statuso netekimo pagrindų – bedarbiui be pateisinamų priežasčių neatvykus į teritorinę darbo biržą nustatytu laiku priimti pasiūlymo dirbti arba dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse – atitikties konstituciniam teisinės valstybės principui tuo aspektu, ar nurodytas teisinis reguliavimas galėjo būti nustatytas poįstatyminiame teisės akte.

Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi aktualias Užimtumo rėmimo įstatymo bei Aprašo nuostatas, pažymėjo, jog ginčijamas teisinis reguliavimas pagal savo pobūdį ir sukliamas teisinės pasekmės yra asmens teisės į socialinę paramą nedarbo atveju (kiek tai pakliūna į Užimtumo rėmimo įstatymo

reguliavimo sritį) ribojančio pobūdžio. Aprašas priimtas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai įgyvendinant Užimtumo rėmimo įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje įtvirtintus įgaliojimus nustatyti darbo rinkos stebėsenos, *inter alia* darbo ieškančių asmenų registravimo (Užimtumo rėmimo įstatymo 12 str. 1 d. 1 p., 13 str.) sąlygas ir tvarką. Pažymėjusi Konstitucinio Teismo jurisprudenciją aiškinant konstitucinį teisinės valstybės principą, iš šio principo kylančius imperatyvus paisyti teisės aktų hierarchijos, be kita ko, reikalavimą poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tik socialinės apsaugos, socialinės paramos santykius reguliuojančių įstatymų įgyvendinimo tvarką, ir jokiais būdais nenustatyti teisės į socialinę paramą atsiradimo sąlygų, riboti šios teisės apimtį, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, jog minėti įgaliojimai negali būti aiškinami kaip teisinis pagrindas poįstatyminiame teisės akte (t. y. Apraše) nustatyti teisinį reguliavimą, negrindžiamą įstatyminiu reguliavimu, kuriuo būtų iš esmės ribojamos (paneigiamos) asmens galimybės naudotis Užimtumo rėmimo įstatyme įtvirtintomis garantijomis jam netekus darbo. Įvertinusi atsakovo argumentus, jog minėtas bedarbio statuso netekimo pagrindas sietinas su Užimtumo rėmimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta bedarbio sąvoka bei Nedarbo socialinio draudimo įstatymo 11 straipsnio 2 ir 3 punktuose numatytais bedarbio pareigomis dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ir ieškoti darbo, išplėstinė teisėjų kolegija visgi padarė išvadą, jog ginčijama nuostata neturi pakankamai aiškaus ir konkretaus įstatyminio pagrindo (t. y. negrindžiama aiškiu ir vienareikšmiškai suprantamu įstatyme įtvirtintu teisiniu reguliavimu). Atsižvelgiant į tai, konstatuota, kad ginčijamas Aprašo 25.3 punktas prieštaravo konstituciniam teisinės valstybės principui, suponuojančiam teisės aktų hierarchiją.

2015 m. balandžio 9 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-3-502/2015
Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. 1V-299 patvirtinto Specializuotosios medicininės ekspertizės organizavimo ir atlikimo tvarkos aprašo 46 punkto teisėtumo

Norminėje administracinėje byloje klausimas buvo iškeltas dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. 1V-299 patvirtinto Specializuotosios medicininės ekspertizės organizavimo ir atlikimo tvarkos aprašo (toliau – ir Aprašas) 46 punkto (2012 m. rugsėjo 28 d. įsakymo Nr. 1V-710 redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 5 punkte įtvirtintam asmens sveikatos priežiūros tinkamumo principui, 4 straipsnio 2 ir 4 punktams bei Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnio 2 ir 3 punktams.

Išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad pareiškėjas iškėlė klausimą dėl teisinio reguliavimo, kuriame nustatytas specializuotosios medicininės ekspertizės atlikimas pareigūnams, atsiųstiems dėl tinkamumo tolesnei vidaus tarnybai, kai numatoma juos perkelti ar skirti į kitas pareigas, kurioms numatyti tinkamumo vidaus tarnybai didesni sveikatos būklės reikalavimai, arba kai keičiasi profesinės rizikos sąlygos. Be to, abejonės ginčijamam teisiniu reguliavimu iš esmės kilo dėl to, jog pagal šį teisinį reguliavimą, pasak pareiškėjo, atliekant specializuotąją medicininę ekspertizę Aprašo 10.3 ir 10.4 punktuose numatytais atvejais ir vertinant pareigūno sveikatą pagal Sąvado skiltį naujoms pareigoms, nėra patikrinamas pareigūno sveikatos tinkamumas vidaus tarnybai apskritai.

Atsižvelgdama į teisinį reguliavimą, įtvirtintą Vidaus tarnybos statute, išplėstinė teisėjų kolegija akcentavo, jog siekiant užtikrinti, kad, be kita ko, pareigūnas atitiktų vidaus tarnybai būtinus sveikatos būklės reikalavimus ir jo sveikata dėl vidaus tarnyboje atliekamų funkcijų neblogėtų ar būtų efektyviai atstatoma, taikomos įvairios šių asmenų sveikatos priežiūros priemonės ir formos, sudarančios tam tikrą pareigūnų sveikatos priežiūros, tikrinimo sistemą. Įvertinusi visuminį teisinį reguliavimą, išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Aprašo 46 punktą aiškinant kartu su kitų teisės aktų (Vidaus tarnybos statuto bei kitų poįstatyminių teisės aktų) nuostatomis ir atsižvelgiant į egzistuojančią specialią pareigūnų sveikatos priežiūros sistemą, nėra pagrindo teigti, jog sveikatos sutrikimas tiek, kiek jis yra reikšmingas vykdyti vidaus tarnybos funkcijas apskritai, nėra vertinamas. Todėl padaryta išvada, kad iš Aprašo 46 punkte nustatyto teisinio reguliavimo neišplaukia, jog atliekant specializuotąją medicininę ekspertizę Aprašo 10.3 ir 10.4 punkte numatytais atvejais, nėra patikrinamas pareigūno sveikatos tinkamumas vidaus tarnybai apskritai. Taip aiškinant Aprašo 46 punktą, prieštaravimas Sveikatos sistemos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies

5 punkte įtvirtintam asmens sveikatos priežiūros tinkamumo principui pareiškėjo nurodytu aspektu nebuvo nustatytas.

Pareiškėjas taip pat iškėlė klausimą dėl Aprašo 46 punkto atitikties Sveikatos sistemos įstatymo 4 straipsnio 2 ir 4 punktams ir Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnio 2 ir 3 punktams. Tačiau išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi Seimo nario pareiškimo turinį, pažymėjo, jog jame nėra išdėstyta išsamiais teisiniais argumentais pagrįsta Seimo nario pozicija dėl ginčijamo teisinio reguliavimo prieštaravimo nurodytiems įstatymams, todėl norminės administracinės bylos dalį dėl Aprašo 46 punkto atitikties nurodytoms įstatymų nuostatomis nutraukė.

2015 m. balandžio 27 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-2-438/2015
Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

17.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų

Dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 11 d. sprendimu Nr. 1-1581 patvirtinto Socialinės pašalpos ir būsto šildymo išlaidų, išlaidų geriamajam vandeniui ir išlaidų karštam vandeniui kompensacijų nepasiturintiems gyventojams Vilniaus miesto savivaldybėje skyrimo ir teikimo tvarkos aprašo dalies teisėtumo

Administracinėje byloje pareiškėjas Vyriausybės atstovas prašė ištirti, ar Socialinės pašalpos ir būsto šildymo išlaidų, išlaidų geriamajam vandeniui ir išlaidų karštam vandeniui kompensacijų nepasiturintiems gyventojams Vilniaus miesto savivaldybėje skyrimo ir teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 11 d. sprendimu Nr. 1-1581 (toliau – ir Aprašas), 44 ir 69 punktai tiek, kiek juose nustačius, kad Finansų departamentas paskirtas socialines pašalpas / apskaičiuotas kompensacijų sumas perveda į gavėjų nurodytas sąskaitas Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose bankuose ar bankų skyriuose, nenumatyta kitokių (alternatyvių) pinigines socialinės paramos, teikiamos pinigais, išmokėjimo būdų, neprieštarauja Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte ir Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintam proporcingumo principui, 3 straipsnio 2 dalies 3 punkte įtvirtintam pagarbos asmens teisėms ir laisvėms principui, sutarties laisvės bei įstatymo viršenybės principams.

Teisėjų kolegija pirmiausia pastebėjo, jog priimdama ginčijamą teisės aktą, Vilniaus miesto savivaldybės taryba vykdė Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 30 straipsnio 3 punkte savivaldybėms priskirtą funkciją – patvirtinti pinigines socialinės paramos teikimo aprašą, kuriame turi būti nustatyta, be kita ko, pinigines socialinės paramos skyrimo ir mokėjimo tvarka. Tačiau teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad nors pagal Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalį savivaldybės Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtos kompetencijos ribose veikia laisvai ir savarankiškai, tai nereiškia, jog savivaldybės atitinkamoje srityje yra absoliučiai savarankiškos.

Teisėjų kolegija nurodė, kad Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytas proporcingumo principas reiškia, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią naštą, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti. Be to, administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 3 p.). Atsižvelgdama į pareiškėjo pareiškime išdėstytus argumentus, kad norėdamas gauti (atsiimti) Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme numatytais pagrindais ir tvarka jam paskirtą socialinę pašalpą ar / ir apskaičiuotą būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensaciją, pinigines socialinės paramos gavėjas privalo tam tikslui ne tik atidaryti ir turėti aktyvią sąskaitą Lietuvoje veikiančiame banke, bet ir prisiimti kitų papildomų įsipareigojimų, išlaidų, susijusių su grynųjų pinigų paėmimu iš bankomatų ar banko skyrių, naštą, teisėjų kolegija padarė išvadą, jog ginčijamu teisiniu reguliavimu atsakovas tinkamai neužtikrino pinigines socialinės paramos, teikiamos socialiniams ir ekonominiams iššūkiams bei rizikoms jautriems žmonėms, prieinamumo. Be to, buvo pažymėta, kad Vilniaus miesto savivaldybės taryba teismui nenurodė jokių svarių argumentų, pagrindžiančių protingo santykio tarp jos pasirinktų priemonių, t. y. pinigines socialinės paramos pervedimo į paramos gavėjų

sąskaitas kredito įstaigose, ir siekiamo teisėto, visuotinai svarbaus tikslo, kurį nagrinėjama atveju aiškiai paneigtų alternatyvių paramos išmokėjimo būdų nustatymas, egzistavimą.

Vadovaudamasi išdėstytais motyvais ir šiai norminei administracinei bylai aktualiais Konstitucinio Teismo išaiškinimais (*inter alia* išdėstytais 2012 m. spalio 31 d. nutarime), teisėjų kolegija sprendė, kad Aprašo 44 punkto nuostata prieštarauja Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 3 punkte ir Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintam proporcingumo principui.

2015 m. balandžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1154-502/2015

Procesinio sprendimo kategorija 17.2

[Prieiga internete](#)

18. Bylos dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų ar neveikimo

18.1. Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų rinkimai

Dėl rinkimų į savivaldybės tarybos narius rezultatų pripažinimo negaliojančiais

Administracinėje byloje ginčas kilo dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos 2015 m. kovo 21 d. sprendimo Nr. Sp-121, kuriuo nuspręsta pripažinti, kad vykdant rinkimus į Širvintų rajono savivaldybės tarybos narius – merus Širvintų rajono savivaldybėje buvo padaryti šiurkštūs Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo pažeidimai, bei nuspręsta pripažinti negaliojančiais rinkimų rezultatus vienmandatėje Širvintų rajono rinkimų apygardoje Nr. 48 ir rengti pakartotinius Širvintų rajono savivaldybės tarybos nario – mero rinkimus.

Spręsdama ginčą, teisėjų kolegija pažymėjo, jog vertinant rinkimų į vietos savivaldos atstovaujamuosius organus proceso sąžiningumą, skaidrumą, rinkimų rezultatų tikrumą ir teisingumą, būtina vadovautis, be kita ko, Konstitucinio Teismo išaiškinimais dėl reikalavimų, keliamų politinių atstovaujamųjų institucijų formavimui.

Įvertinusi byloje nustatytas faktines aplinkybes, teisėjų kolegija pažymėjo, jog duomenys apie galimus Savivaldybių tarybų rinkimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimus buvo teikiami tiek rinkimų metu (nuo balsavimo pradžios iki pabaigos), tiek rinkimams pasibaigus ir prašant pripažinti jų rezultatus negaliojančiais; jie buvo teikiami tiek Vyriausiajai rinkimų komisijai, tiek teisėsaugos institucijoms. Todėl minėtos informacijos visuma, ypač atsižvelgiant į jos šaltinių įvairovę – rinkėjai, kiti rinkimuose dalyvavę kandidatai, kitų rinkimuose dalyvavusių politinių partijų atstovai, rinkimų stebėtojai, pilietinės iniciatyvos „Baltosios pirštinės“ stebėtojai, be to, policijos užfiksuoti faktai, – teisėjų kolegijos vertinimu, buvo pakankamas pagrindas Vyriausiajai rinkimų komisijai daryti išvadą, jog buvo perkami rinkėjų balsai, todėl nebuvo užtikrinti pagrindiniai rinkimų principai bei buvo iškreipta dalies Širvintų rajono savivaldybės rinkėjų valia, t. y. buvo padarytas šiurkštus Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimas. Be to, nustatytos faktinės aplinkybės leido daryti išvadą, jog Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 6 straipsnio pažeidimų mastas, nepaisant to, jog nėra nustatytas tikslus pirktų balsų skaičius, buvo pakankamas tam, kad konstatuoti šiurkštų šios įstatymo normos pažeidimą.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog konstatavus šiurkštų Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimą, neturi esminės reikšmės, kokiam rinkėjų skaičiui buvo padarytas poveikis ar kiek balsų buvo nupirkta už atlygį, kadangi pagal Konstitucinio Teismo jurisprudenciją, nustačius masinį ir (ar) sisteminių rinkėjų papirkimą, tokie šiurkštūs rinkimų įstatymų pažeidimai yra savaime laikytini turinčiais esminę įtaką rinkimų rezultatams. Atsižvelgdama į tai, jog balsų pirkimu yra iškreipiama tikroji rinkėjų valia, kuri yra esminė rinkimų rezultatų legitimumo ir teisėtumo prielaida, taip pat pažeidžiami demokratiškų, laisvų ir teisingų rinkimų, be kita ko, rinkimų proceso sąžiningumo ir skaidrumo principai, ir dėl to negali būti nustatyti tikri ir teisingi rinkimų rezultatai, teisėjų kolegija pripažino skundžiamą Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą teisėtu ir pagrįstu.

2015 m. balandžio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-25-146/2015

Procesinio sprendimo kategorija 18.1

[Prieiga internete](#)

Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos teisės atšaukti kandidatų sąrašo paskelbimą ar panaikinti kandidato registravimą po rinkimų dienos

Byloje buvo ginčijamas Vyriausiosios rinkimų komisijos, kuriuo, be kita ko, buvo pripažinta, kad vykdant rinkimus atitinkamoje rinkimų apygardoje, buvo pažeistas Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas pirkti rinkėjų balsus, nuspręsta po rinkimų dienos panaikinti pareiškėjos registravimą kandidate į savivaldybės tarybos narius, pripažintas negaliojančiu už jos kandidatūrą paduotas 361 rinkimų reitingo balsas bei nustatyta, kad pagal Darbo partijos iškeltą kandidatų sąrašą Jurbarko rajono savivaldybės tarybos nare yra išrinkta trečiasis suinteresuotas asmuo.

Teisėjų kolegija, spręsdama ginčą, aiškino Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytą teisės normą, siejant ją su 86 straipsnio 1 dalimi, kurios yra specialiosios teisės normos, reglamentuojančios teisinius santykius dėl draudimo papirkti rinkėjus ir tokio draudimo nesilaikymo teisinės pasekmės.

Sistemiškai aiškindama Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 86 straipsnio 1 dalį, nustatančią Vyriausiosios rinkimų komisijos teisę priimti sprendimą dėl kandidatų sąrašo paskelbimo atšaukimo ar kandidato registravimo panaikinimo po rinkimų dienos, teisėjų kolegija nurodė, jog nors minėtos nuostatos taikymo laike riba tiesiogiai nėra nurodyta, kas galėtų suponuoti, jog ji galėtų būti taikoma be jokio apribojimo laike, pvz., praėjus metams, dviem metams ir pan. po to, kai tam tikrų savivaldybių tarybų galutiniai rinkimų rezultatai buvo patvirtinti ir naujai išrinkta savivaldybės taryba jau pradėjo savo veiklą, tačiau toks šios nuostatos taikymo laike aiškinimas kirstųsi su minėto straipsnio 2 dalimi. Be to, aiškindama Įstatymo 86 straipsnio 1 dalies taikymą laike sistemistiškai, teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog joje nurodytos sankcijos (kandidatų sąrašo paskelbimo atšaukimas ir kandidato registravimo panaikinimas po rinkimų dienos) yra taikomos kandidato statusą turintiems asmenims. Kandidato į savivaldybės tarybos narius statusas, kaip ir jo neliečiamybė, pasibaigia įsigaliojus galutiniams rinkimų rezultatams (Įstatymo 46 str. 3 d.). Tai, kolegijos manymu, leidžia daryti šios teisės normos taikymo laike aiškinimo išvadą, kad Įstatymo 86 straipsnio 1 dalies nuostatos Vyriausiosios rinkimų komisijos gali būti taikomos tik iki galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

Atsižvelgdama į tai, jog galutiniai rinkimų į Jurbarko rajono savivaldybės tarybą rezultatai Vyriausiosios rinkimų komisijos buvo paskelbti 2015 m. kovo 22 d. sprendimu Nr. Sp-137, t. y. iki byloje ginčijamo sprendimo priėmimo (2015 m. balandžio 8 d.), teisėjų kolegija konstatavo, kad sprendimo dalis dėl pareiškėjos negali būti pripažinta teisėta ir yra naikintina.

2015 m. balandžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eR-30-143/2015

Procesinio sprendimo kategorija 18.1

[Prieiga internete](#)

21. Bylos dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Dėl nuteistųjų ir suimtųjų teisės gauti išmoką bei pašalpą

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas siekė neturtinės žalos atlyginimo *inter alia* dėl to, jog kalinimo Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime (toliau – Lukiškių TI-K) laikotarpiu jam nebuvo skiriama pašalpa.

Teisėjų kolegija nurodė, jog Bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 173 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantiems nuteistiesiems kartą per mėnesį iš areštinės arba pataisos įstaigos lėšų gali būti išmokama iki 0,3 MGL dydžio išmoka. Kriterijus, pagal kuriuos gali būti skiriamos išmokos, išmokų skyrimo ir mokėjimo taisyklės nustato Kalėjimų departamento direktorius. Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 4/07-260 patvirtintose Piniginių išmokų arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantiems nuteistiesiems skyrimo ir mokėjimo taisyklėse nustatyta išmokų mokėjimo tvarka. Taisyklių 2 punkte numatyta, jog konkretų piniginių išmokos dydį kiekvienam nuteistajam nustato areštinės, pataisos įstaigos ar tardymo izoliatoriaus administracija, atsižvelgdama į nuteistiesiems piniginiams išmokoms mokėti įkalinimo įstaigai skirtas lėšas, nuteistojo elgesį, dalyvavimą darbinėje veikloje, socialinės rehabilitacijos programose ir grupę, kuriai priskirtas nuteistasis. Nuteistiesiems bei suimtiesiems gali būti mokama ir pašalpa iš Socialinės paramos

nuteistiesiems fondo, kurios suteikimo ir mokėjimo tvarka įtvirtinta Vyriausybės 2003 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. 475 patvirtintame Socialinės paramos suimtiesiems ir nuteistiesiems fondų sudarymo ir jų lėšų naudojimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas). Aprašo 7 punktą numato pašalpus, kurias Laisvės atėmimo vietos direktorius gali skirti iš Socialinės paramos suimtiesiems ir nuteistiesiems fondų lėšų, tipus ir skyrimo sąlygas. Aprašo 7.1 punktą nustato, kad laisvės atėmimo vietos direktorius iš Socialinės paramos suimtiesiems ir nuteistiesiems fondų lėšų gali skirti vienkartinę mėnesinę iki 0,4 bazinės socialinės išmokos dydžio pašalpus būtiniausiems reikmenims įsigyti suimtiesiems ir nuteistiesiems, kurie einamąjį mėnesį asmeninėje sąskaitoje neturi pinigų arba turi joje mažiau kaip 0,3 bazinės socialinės išmokos dydžio pinigų sumą. Konkretų pašalpos dydį pagal suimtojo ar nuteistojo rašytinį prašymą nustato laisvės atėmimo vietos direktorius, atsižvelgdamas į turimas atitinkamo fondo (Socialinės paramos suimtiesiems fondo ar Socialinės paramos nuteistiesiems fondo) lėšas.

LVAT pažymėjo, kad nuteistųjų ir suimtųjų teisė į jose nurodytas išmoką bei pašalpus nėra absoliuti, o yra lemiamą atitinkamų Kalėjimų departamento direktoriaus nustatytų kriterijų atitikimo (kalbant apie BVK 173 straipsnio 7 dalyje paminėtą iki 0,3 MGL dydžio išmoką (nuteistiesiems) ir sąlygų, nustatytų Aprašo 7 punkte (nuteistiesiems ir suimtiesiems), buvimą. Pažymėta, kad nurodytose teisės normose yra nustatyti tik maksimalūs aptariamų išmokos ir pašalpos dydžiai ir kalbama tik apie galimybę, o ne prievolę mokėti šias išmoką ir pašalpus. Atsižvelgusi į tai, teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad atsakovo veiksmai – piniginės išmokos / pašalpos neišmokėjimas dėl lėšų trūkumo, nepažeidžia minėtų teisės aktų nuostatų, todėl negali būti vertinami kaip neteisėti.

2015 m. balandžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-674-442/2015

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

30. Bylos dėl viešojo administravimo subjektų sprendimų mokslo ir švietimo srityje

Dėl sąlygų, lemiančių aukštosios mokyklos veiklos teigiamą ar neigiamą įvertinimą

Dėl būtinybės tirti dėl neefektyvaus valdymo kilusių neigiamų padarinių atliekant aukštosios mokyklos išorinį veiklos vertinimą

Apžvelgiamoje byloje ginčas *inter alia* kilo dėl Studijų kokybės vertinimo centro sprendimo, kuriuo Lietuvos edukologijos universiteto veikla buvo įvertinta neigiamai, teisėtumo ir pagrįstumo. Toliau apžvelgiami keli teisės aiškinimo ir taikymo požiūriu reikšmingi šios bylos aspektai.

Mokslo ir studijų kokybės užtikrinimą detalčiai apibrėžia Mokslo ir studijų įstatymo 40 straipsnis. Jo 2 dalis įtvirtina, kad mokslo (meno) veiklos ir studijų kokybė užtikrinama per mokslo ir studijų institucijų vidines kokybės užtikrinimo sistemas, išorinį studijų programų vertinimą ir akreditavimą, išorinį mokslinės veiklos vertinimą ir išorinį mokslo ir studijų institucijų įvertinimą ir (arba) akreditavimą. Mokslo ir studijų įstatymo 43 straipsnyje detalizuotas mokslo ir studijų institucijų veiklos išorinis vertinimas. Valstybinių ir nevalstybinių aukštųjų mokyklų, užsienio aukštųjų mokyklų filialų Lietuvos Respublikoje veiklos išorinį vertinimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1317 patvirtintas Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas). Aprašo 20 punkte nurodyta, kad aukštosios mokyklos veikla įvertinama teigiamai arba neigiamai. Aprašo 21 punkte nustatyta, jog teigiamai įvertinama aukštoji mokykla, atitinkanti visas šias sąlygas: aukštoji mokykla laikosi išorinio vertinimo procedūrų – sudaro tinkamas sąlygas vertinti (21.1 punktą); atliekant veiklos atitikties nustatytoms reikalavimams vertinimą aukštojoje mokykloje nenustatoma esminių trūkumų ir visos jos vertinamosios sritys įvertinamos teigiamai (21.2 punktą). Pagal Aprašo 21¹ punktą neigiamai įvertinama aukštoji mokykla, neatitinkanti bent vienos 21 punkte nurodytų sąlygų. Teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, jog iš nurodytų Aprašo nuostatų matyti, kad turi būti visos kumuliatyvios sąlygos siekiant, kad aukštosios mokyklos veikla būtų įvertinta teigiamai, ir nesant bent vienos iš sąlygų veikla vertinama neigiamai.

Aukštosios mokyklos veiklos savianalizės suvestinės rengimo tvarką, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įgaliotos institucijos organizuojamo aukštųjų mokyklų išorinio veiklos vertinimo eigą bei procedūras, vertinamąsias sritis ir kriterijus nustato Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-01-135 patvirtinta Aukštosios mokyklos veiklos vertinimo metodika (toliau –

Metodika). Metodikos 6 punkte įtvirtinta, kad vertinimo metu aukštosios mokyklos veikla įvertinama pagal šias vertinamąsias sritis: strateginis valdymas (6.1 p.); studijos ir mokymasis visą gyvenimą (6.2 p.); mokslo ir (arba) meno veikla (6.3 p.); poveikis regionų ir visos šalies raidai (6.4 p.). Byloje ginčas iš esmės kilo dėl vienos iš vertinamųjų sričių – strateginio valdymo – neigiamo įvertinimo. Metodikoje apibrėžti kriterijai, kuriais vadovaujantis vertinamas aukštosios mokyklos strateginis valdymas. Metodikos 8 punkte nustatyta, kad strateginio valdymo kriterijai – strateginio veiklos plano tinkamumas, jo įgyvendinimo užtikrinimas ir viešinimas bei valdymo veiksmingumas.

Iš aukščiau pateiktos aukštosios mokyklos išorinį veiklos vertinimą reglamentuojančių teisės aktų (Mokslo ir studijų įstatymo 40 ir 43 str., Aprašas, Metodika) analizės teisėjų kolegija darė išvadą, kad atliekant aukštosios mokyklos išorinį veiklos vertinimą dėl neefektyvaus valdymo kilusius neigiamus padarinius nėra būtina tirti – nustatyti jų mastą bei reikšmę (įtaką) aukštosios mokyklos veiklai. Išorinio vertinimo paskirtis, tikslas ir turinys / struktūra leidžia teigti, jog ši procedūra iš esmės yra orientuota į mokslo ir studijų institucijų veiklos kokybę, o ne dėl veiklos kokybės trūkumų kilusių neigiamų pasekmių išsamią analizę ir vertinimą. Būtent aukštosios mokyklos veiklos kokybės vertinimas ir pasireiškia per keturias vertinamąsias sritis (strateginis valdymas, studijos ir mokymasis visą gyvenimą, mokslo ir (arba) meno veikla, poveikis regionų ir visos šalies raidai), kurios tiesiogiai niekaip nėra siejamos su dėl veiklos kokybės kilusiomis pasekmėmis.

Lietuvos edukologijos universiteto skundas atmestas.

2015 m. balandžio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1372-662/2015

Procesinio sprendimo kategorija 30

[Prieiga internete](#)

33. Bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

33.2. Bylos dėl paramos iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų

Dėl įmonės restruktūrizavimo prilyginimo Viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1 punkto nurodytoms sąlygoms, ribojančioms tiekėjų dalyvavimą viešajame pirkime

Byloje ginčas kilo dėl ūkio ministro įsakymo, kuriuo nuspręsta pripažinti mokyklos renovavimo projektui skirtas išlaidas netinkamomis finansuoti ir dalį jų susigrąžinti, teisėtumo.

Ginčo įsakymo priėmimo pagrindą sudarė aplinkybė, jog mokyklos renovavimo darbai buvo organizuojami, pažeidžiant viešųjų pirkimų taisykles. Būtent – viena iš viešųjų pirkimų konkurso laimėtojų, konkurso vykdymo metu turėjo restruktūrizuojamos įmonės statusą, kas pažeidė Pirkimo sąlygose numatytus kvalifikacinius reikalavimus ir Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – ir VPĮ) 32 straipsnio 1 dalyje nustatytą perkančiosios organizacijos pareigą įsitikinti, ar tiekėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas.

Pirmosios instancijos teismas, be kita ko, remdamasis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – ir LAT) 2011 m. gruodžio 16 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 3K-3-567/2011, kurioje atsižvelgdamas į Įmonių restruktūrizavimo įstatymo nurodytus restruktūrizuojamos įmonės padėties ypatumus, LAT padarė išvadą, kad tokia įmonė atitinka ginčui taikytino VPĮ 33 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto tiekėjo, siekiančio susitarimo su kreditoriais, statusą, konstatavo, jog nors ginčui taikytinos VPĮ redakcijos, galiojusios viešojo pirkimo paskelbimo dieną, t. y. 2010 m. kovo 26 d., 33 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktuose, taip pat pareiškėjo paskelbtų Pirkimų sąlygose nebuvo konkrečiai įrašyta, jog tiekėjui neturi būti iškelta restruktūrizavimo byla, tačiau buvo nustatyta, kad tiekėjas *inter alia* neturi būti sudaręs taikos sutarties su kreditoriais. Todėl konkrečiu atveju, teismo vertinimu, perkančiosios organizacijos pirkimų sąlygos dėl tiekėjams keliamų kvalifikacijos reikalavimų iš esmės atitiko ginčo santykiui taikytinos VPĮ redakcijos 33 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytas sąlygas, ribojančias tam tikro statuso tiekėjų dalyvavimą viešajame pirkime.

LVAT teisėjų kolegija pirmiausia atribojo VPĮ 33 straipsnio 1 dalį, kurioje išvardyti atvejai, kai draudžiamas tiekėjų dalyvavimas pirkime, taigi, kiekviena perkančioji organizacija konkrečiau pirkimo dokumentuose privalo nustatyti, kad tokiais atvejais tiekėjų pasiūlymai atmetami, nuo VPĮ 33 straipsnio 2 dalies, kurioje nurodyti atvejai, kai perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose gali, bet neprivalo nustatyti, kad šiais atvejais tiekėjų pasiūlymai atmetami. Todėl sprendė, jog dėl VPĮ 33 straipsnio 2 dalyje išvardytų sąlygų, ribojančių tiekėjų dalyvavimą, perkančioji organizacija turi diskrecijos teisę nuspręsti,

taikyti šias sąlygas konkrečiau viešojo pirkimo procedūrose ar jų netaikyti, o tam, jog perkančioji organizacija galėtų atmesti tiekėjo pasiūlymą VPĮ 33 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais, tokie atvejai turi būti nustatyti konkrečiau pirkimo sąlygose.

Apžvelgęs faktines bylos aplinkybes, LVAT nustatė, jog konkrečiu atveju ginčiui taikytinos VPĮ redakcijos 33 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktuose, taip pat pareiškėjo paskelbtose Pirkimų sąlygose nebuvo konkrečiai įrašyta, jog tiekėjui neturi būti iškelta restruktūrizavimo byla, tačiau buvo nustatyta, kad tiekėjas *inter alia* neturi būti sudaręs taikos sutarties su kreditoriais. Konkursą laimėjusi įmonė deklaracijoje nurodė, jog apie šią aplinkybę bylojančių faktų nėra, todėl perkančioji organizacija, atsižvelgdama į Viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1 punktą, pagal gautus duomenis galėjo padaryti išvadą, kad ši įmonė atitinka minimalius kvalifikacinius reikalavimus, nes nėra sudariusi su kreditoriais taikos sutarties ar kitokio susitarimo tęsti tiekėjo veiklą.

Apibendrinamas LVAT konstatavo, jog nei nurodytoje LAT 2011 m. gruodžio 16 d. nutartyje, kuria rėmėsi pirmosios instancijos teismas, nei vėliau (nuo 2011 m. sausio 6 d.) pakeitus Viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 2 dalies nuostatas, 1 punkte nebuvo nurodytas reikalavimas tiekėjui, kad jis nebūtų restruktūrizuojama įmonė. Taigi nėra jokio pagrindo daryti išvadą, kad Viešųjų pirkimų įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytas kvalifikacinis reikalavimas apima ir restruktūrizuojamas įmones, ir kad perkančioji organizacija į Pirkimo sąlygas įtraukusi VPĮ 33 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytus reikalavimus, turėjo atmesti įmonių grupės pasiūlymą dėl to, kad viena iš įmonių buvo restruktūrizuojama.

2015 m. balandžio 9 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-325-822/2015

Procesinio sprendimo kategorija 33.2

[Prieiga internete](#)

33.4. Kitos bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

Dėl negalėjimo remtis objektyvių aplinkybių sąlygotu rangos sutarties termino pratęsimu, kaip pagrindu paramai sumažinti

Šioje byloje kilo ginčas dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – ir Agentūra) sprendimų, kuriais konstatuota, jog pareiškėjas, įgyvendindamas kaimo turizmo projektą, pažeidė Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių, patvirtintų žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-150 (toliau – ir Pirkimo taisyklės) 3 punkte nustatytus lygiateisiškumo ir skaidrumo principus, todėl atitinkamai buvo nesumokėta dalis paramos sumos ir dalis išmokėtos paramos sumos pripažinta nekompensuotina.

Kaip buvo matyti iš aptariamąs bylos faktinių aplinkybių, pareiškėjas pratęsė su kontrahentu rangos sutartyje suligtus darbų atlikimo terminus (2013 m. balandžio 1 d. galutinis darbų įvykdymo terminas keliais sutarties pataisymais buvo nukeltas iki 2013 m. rugpjūčio 20 d., vėliau – iki 2013 m. lapkričio 25 d.). Pirmosios instancijos teismas tai, sutikdamas su Agentūros argumentais, vertino kaip esminį pirkimų sutarčių sąlygų pažeidimą, kuriuo buvo paneigtas pirkimų tikslas, nes nedalyvaujant visiems galimiems paslaugų teikėjams, nebuvo užtikrintas racionalus lėšų panaudojimas. Be to, minėtas termino pratęsimas pagerino rangovo ekonominę padėtį, kadangi jam nebuvo taikoma rangos sutartyje numatyta sutartinė atsakomybė, t. y. skaičiuojami sutartyje numatyti delspinigiai.

LVAT nesutiko su tokiu pirmosios instancijos teismo vertinimu. Teisėjų kolegija pažymėjo, jog byloje esantys duomenys patvirtina, kad rangos sutarties pirmasis pakeitimas, kuriuo visų sutartyje numatytų darbų atlikimo galutinis terminas sutarties šalių susitarimu buvo nukeltas 2013 m. rugpjūčio 20 d., buvo atliktas dėl itin lietingo 2012 metų rudens sezono ir anksti prasidėjusio įšalo. LVAT neįžvelgė prieštaravimų tarp byloje pareiškėjo ir rangovo nurodytų aplinkybių, sutrukdžiusių rangovui laiku atlikti statybos darbus. Įvertinęs bylos esančius pareiškėjo Agentūrai ir jos teritoriniam padaliniiui dėl termino pratęsimo teiktus prašymus, teismas konstatavo, jog abiejuose jų buvo nurodytos šios dvi aplinkybės: lietingi orai ir anksti prasidėjęs įšalas. Pasak LVAT, tiksliai iš anksto numatyti oro sąlygas nėra galimybės, todėl byloje esančių aplinkybių kontekste, taip pat atsižvelgiant į oro sąlygų svarbą atliekamiems statybos darbams, vertintina, kad šiuo atveju ypač nepalankios oro sąlygos buvo objektyvi kliūtis rangos sutarties vykdymui per sutartyje nustatytą terminą.

Apžvelgęs bylai aktualią ESTT praktiką, LVAT taip pat pažymėjo, jog teisinga yra pirmosios instancijos teismo prieita išvada, kad rangos sutarties terminas yra esminė sutarties sąlyga, tačiau vertino, jog nagrinėjamu atveju, tokios sąlygos (termino pratęsimo) egzistavimas pradinės sutarties procedūros sudarymo metu nebūtų suteikęs galimybės dalyvauti kitiems, nei dalyvavo, apklausos dalyviams, ar pripažinti laimėjusiu kito tiekėjo, nei pasirinktas, pasiūlymą, neišplėtė pirkimo apimties, ja nebuvo pakeistas viešojo pirkimo sutarties kontrahentas. Be to, rangos sutarties termino pratęsimu nebuvo pakeista ekonominė sutarties pusiausvyra, asmens su kuriuo sudaryta sutartis naudai taip, kaip nebuvo nustatyta pirminėse sutarties sąlygose, nes nors rangos sutartyje nebuvo įtvirtintos aiškios nuostatos, susijusios su sutarties terminų keitimu, apskritai sutartyje buvo numatyta galimybė keisti sutartį.

LVAT taip pat atsižvelgė į tai, jog pagal ginčui aktualios redakcijos Pirkimo taisyklių 52 punktą, pirkimo sutarties pakeitimai turi būti suderinti su Agentūra. Pareiškėjas informavo apie termino keitimą tiek Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento Projektų administravimo skyrių, tiek Agentūros Tauragės paramos administravimo skyrių. Agentūra ir jos teritorinis padalinys tas pačias, pareiškėjo nurodytas, aplinkybes vertino priešingai (Agentūra su termino pratęsimu sutiko, o jos teritorinis padalinys – ne), kas, teisėjų kolegijos vertinimu, neatitiko gero administravimo ir objektyvumo principų.

LVAT patenkino pareiškėjo apeliacinį skundą ir ginčijamus Nacionalinės mokėjimo agentūros sprendimus panaikino.

2015 m. balandžio 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-555-492/2015

Procesinio sprendimo kategorija 33.4

[Prieiga internete](#)

Dėl gero administravimo (atsakingo valdymo) ir objektyvumo principų taikymo, administruojant paramą

Byloje ginčas kilo dėl Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus įsakymo, kuriuo, be kita ko, nustatyta, jog projekto „Tauragės regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ vykdytojas, vykdydamas ginčo pirkimą, techninėse specifikacijose nenurodė, kad tiekėjai gali remtis nurodytiems standartams lygiaverčiais kitais Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinių standartizacijos institucijų patvirtintais normatyviniais dokumentais, tokiu būdu pažeisdamas viešųjų pirkimų nuostatas, ir atitinkamai pareikalauta grąžinti netinkamomis finansuoti pripažintų projekto išlaidų dalį, teisėtumo.

Teisėjų kolegija, apžvelgusi gausią LVAT praktiką, susijusią su Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio taikymu, konkrečiu atveju konstatavo, jog nepaisant to, kad, atsakovo teigimu, ginčo įsakymas priimtas kito akto, t. y. Aplinkos ministerijos išvados pagrindu, tačiau pačiame įsakyme jokios nuorodos į šią išvadą nėra, iš įsakymo turinio nėra matyti, kad Aplinkos ministerijos išvada yra sudėtinė įsakymo dalis ir kad įsakymą pagrindžiantys motyvai yra išdėstyti išvadoje. Be to, teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, jog išvadoje Aplinkos ministerija, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo 21 straipsnio 2 ir 5 dalių nuostatomis, nurodė, jog Agentūra, neįtraukdama į konkurso sąlygas galimybės remtis nurodytiems standartams lygiaverčiais kitais Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinių standartizacijos institucijų patvirtintais normatyviniais dokumentais, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas. Tuo tarpu įsakyme konstatuota, kad projekto vykdytojas, vykdydamas Pirkimą, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 21 straipsnio 5 dalį. Taigi, įsakyme padaryta išvada iš esmės skiriasi nuo tos, kurią padarė Aplinkos ministerija. Todėl nėra jokio pagrindo laikyti, kad Aplinkos ministerijos išvada yra ginčijamo įsakymo sudėtinė dalis. Tuo tarpu Agentūra pati jokio tyrimo neatliko, įsakyme jokių jo priėmimo motyvų nenurodė. Atsižvelgiant į tai, LVAT konstatavo, kad įsakymas yra nemotyvuotas ir neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, keliamų individualiam administraciniam aktui.

Teisėjų kolegija, atlikusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugpjūčio 24 d. nutarimu Nr. 1026 patvirtintų Europos Sąjungos sanglaudos fondo lėšų administravimo Lietuvoje taisyklių (toliau – ir Administravimo taisyklės) nuostatų analizę, priėjo prie išvados, jog tuo atveju, kai įtariamas pažeidimas yra susijęs su pačios įgyvendinančios institucijos atliktais viešaisiais pirkimais, tarpinė institucija atlieka ne tik pažeidimo tyrimą, bet ir priima sprendimą dėl neteisėtai išmokėtų ir (arba) panaudotų lėšų grąžinimo ir vykdo šių lėšų susigrąžinimą, t. y. tokiu atveju negalima įgalinti įgyvendinančiąją instituciją vykdyti neteisėtai išmokėtų ir (arba) panaudotų lėšų susigrąžinimą, kadangi priešingu atveju įgyvendinančioji institucija būtų įgaliojama priimti sprendimą dėl savo pačios padarytų pažeidimų, kas prieštarautų konstituciniam gero administravimo (atsakingo valdymo) principui ir Administravimo taisyklių tikslams.

Be to, byloje nagrinėtas atvejis tik patvirtino, kad pažeidimui esant susijusiam su pačios įgyvendinančios institucijos atliktais viešaisiais pirkimais, pastaroji institucija negali būti įgaliojama priimti sprendimą dėl neteisėtai išmokėtų ir (arba) panaudotų lėšų grąžinimo ir vykdyti šių lėšų susigrąžinimą: Agentūra, priimdama Įsakymą, nesant tam jokio faktinio pagrindo, pakeitė Aplinkos ministerijos pažeidimo tyrimo metu padarytas išvadas tuo aspektu, kad konstatavo Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimą padarius ne Agentūrą, t. y. save, o projekto vykdytoją, Įsakyme nurodė kitą nei Išvadoje projekto vykdytojo grąžintinų lėšų teisinį pagrindą, tuo pažeisdama objektyvumo principą (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 2 p.).

2015 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1266-624/2015

Procesinio sprendimo kategorija 38

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teiseną

59. Teismo išlaidos

Dėl bylinėjimosi išlaidų, valstybės naudai priteistinų iš valstybės

Pirmosios instancijos teismas priėmė apžvelgiamoje byloje skųstą nutartį, kuria buvo atsisakyta tenkinti antrinės teisinės pagalbos advokatų kontoros prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų nagrinėjant neturtinės žalos atlyginimo bylą, atlyginimo. Šioje byloje pareiškėjo, atstovauto advokatų kontoros, skundas buvo tenkintas iš dalies, priteisiant neturtinės žalos atlyginimą iš Lietuvos valstybės.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad žalą, atsiradusią dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti valstybė iš valstybės biudžeto nepaisydama konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės (Civilinio kodekso (toliau – CK) 6.271 str.). Tad priteisintą žalą ir tokio pobūdžio bylose patirtas bylinėjimosi išlaidas turėtų atlyginti Lietuvos valstybė, o ne jai atstovaujanti institucija. Tai, kad nagrinėjamu atveju žala, atsiradusi dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginama ne iš žalą padariusiai institucijai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, patvirtina ir Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo, kuris nustato asignavimų žalai, atsiradusiai dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginti naudojimą, nuostatos. Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Lietuvos Respublikos valstybės biudžete kasmet numatomi asignavimai žalai, atsiradusiai dėl <...> kitų valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų) (CK 6.271 str.) atlyginti. Vadovaujantis įstatymo 2 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Teisingumo ministerija yra valstybės biudžete numatytų asignavimų atlyginti žalą, atsiradusią dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų), valdytoja ir vykdytoja.

Antrinės teisinės pagalbos išlaidos pagal ABTĮ 45¹ straipsnį priteistinos valstybei, todėl nagrinėtoje byloje susidarė neįprasta teisinė situacija, kai bylinėjimosi išlaidas, kurias valstybė patyrė teikdama antrinę teisinę pagalbą pareiškėjui, buvo prašoma išieškoti į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą iš Lietuvos valstybės, dėl šios priežasties tokių išlaidų priteisimas būtų beprasmiškas. LVAT atskirąjį skundą atmetė.

2015 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-690-556/2015

Procesinio sprendimo kategorijos 58, 59

[Prieiga internete](#)

Dėl atsisakymo nuo prašymo priteisti bylinėjimosi išlaidas

Byloje buvo nagrinėtas pareiškėjo atskirasis skundas, kuriuo skūsta pirmosios instancijos teismo nutartis dalis, kuria pareiškėjo prašymas dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo buvo tenkintas iš dalies, kadangi, pareiškėjo teigimu, jis atsisakė nuo viso prašymo, t. y. ir prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų.

Nustatyta, kad pareiškėjas pateikė pirmosios instancijos teismui prašymą dėl prašymo atsisakymo ir bylos nutraukimo, kuriame aiškiai nurodė, jog jis atsisako atsakovei prašymo dėl nesumokėtos vietinės rinkliavos priteisimo ir prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo; prašo nagrinėjamą administracinę bylą nutraukti. Taip pat nustatyta, kad pareiškėjas nėra subjektas, nurodytas Administracinių bylų teisenos įstatymo 56 straipsnio 1 dalyje, todėl pirmosios instancijos teismas skundžiama nutartimi turėjo priimti

pareiškėjo atsisakymą nuo skundo (su visais jo reikalavimais, taip pat ir priteisti bylinėjimosi išlaidas) pilna apimtimi ir administracinę bylą nutraukti. Dėl to, pirmosios instancijos teismas neturėjo teisinio pagrindo nagrinėti pareiškėjo prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo.

2015 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-552-438/2015

Procesinio sprendimo kategorijos 59, 71

[Prieiga internete](#)

79. Apeliacinis procesas

79.2. Bylų pagal atskiruosius skundus procesas

Dėl teisės atskiruoju skundu skųsti individualioje byloje priimtą pirmosios instancijos teismo nutartį, kuria buvo atsisakyta pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas atskirasis skundas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuriuo buvo atmestas atsakovo prašymas pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą individualioje administracinėje byloje.

Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 149 straipsnio 1 dalį, pirmosios instancijos teismo (teisėjo) nutartis proceso šalys gali apskųsti atskiruoju skundu apeliacinės instancijos teismui: 1) šio įstatymo nustatytais atvejais; 2) kai teismo nutartis užkerta galimybę tolesnei bylos eigai.

Administracinių bylų teisenos įstatymo 111 straipsnis, reglamentuojantis prašymo ištirti norminio administracinio akto teisėtumą ryšium su individualia byla padavimą, priėmimą ir nagrinėjimą, neįtvirtina, kad teismo nutartis dėl tokio prašymo atmetimo gali būti skundžiama atskiruoju skundu. Be to, kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, tokio pobūdžio nutartis neužkerta kelio tolesnei bylos eigai, nes net ir atsisakius priimti prašymą ištirti norminio administracinio akto teisėtumą, bylos nagrinėjimas yra tęsiamas toliau, o argumentai dėl nesutikimo su tokio teismo procesiniu sprendimu gali būti pareiškiami apeliaciniame skunde dėl išnagrinėjus bylą iš esmės priimto teismo sprendimo. Atskirųjų skundų instituto tikslas – suteikti asmenims teisę kvestionuoti tas pirmosios instancijos teismo nutartis, kuriomis gali būti užkertama tolimesnė administracinio proceso eiga. Todėl atskirųjų skundų teikimas dėl teismo procesinių sprendimų, kurie neturi pagrįstos įtakos tolimesniam bylos plėtojimuisi bei kurių motyvai gali būti įtraukti į apeliacinį skundą, sudarytų sąlygas vilkinti bylos nagrinėjimą bei pažeistų kitų proceso dalyvių teises į greitą bei koncentruotą teismo procesą.

Atsižvelgusi į šiuos motyvus, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, jog apžvelgiamoje byloje nagrinėtu atveju pirmosios instancijos teismo nutartis negalėjo būti skundžiama atskiruoju skundu. Pripažinęs, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai priėmė atsakovo atskirąjį skundą, LVAT apeliacinį procesą pagal atsakovo atskirąjį skundą nutraukė.

2015 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-616-438/2015

Procesinio sprendimo kategorija 78.1; 79.2

[Prieiga internete](#)